

“ENG MASHHUR INTERNET QIDIRUV TIZIMLARI”

Mexmonova Nafisa Karomatovna

Gafurova Nozigul Saloxiddinovna

Buxoro shahar kasb-hunar maktabi

Informatika va axborot texnologiyalari fani o'qituvchilari

Qidiruv tizimi (inglizcha: *search engine*) — kompyuterda, kompyuter tarmog'ida yoki butunjahon web tarmog'ida World Wide Web saqlanayotgan ma'lumotlarni qidirishga mo'ljallangan dasturdir. Internet qidiruv tizimi Information Retrieval systemdan kelib chiqqan. Bu sistema ma'lumotlar bazasi uchun kalit-so'zlar indeksini yaratib, natijada ushbu kalit-so'z qatnashgan qidiruv so'rovnomasiga javob sifatida natijalar ro'yxatini ko'rsatish imkoni paydo bo'ladi. Qidiruv tizimining afzalliklaridan biri bu kerakli ma'lumot yoki axborotni qisqa vaqt ichida komputer xotirasidan topib uni foydalanuvchiga yetkazishdir. **Qidiruv tizimining asosiy vazifalari hamda tarkibiy qismlari quyidagilardir:**

- Indeks yaratish va yangilab turish (hujjatlardagi ma'lumotlar strukturasi)
- Qidiruv so'rovnomalarini bajarish
- Qidiruv natijasini imkon qadar mazmunli, ya'ni tushunarli shaklda ko'rsatish

Qidiruv tizimi kontent va brauzer bilan bir qatorda Internetning asosiy darajalaridan biridir. "Yandex" -qidiruv yoki shunga o'xshash tizimlar ("Google", "Bing", DuckDuckGo va boshqalar) foydalanuvchiga so'rovni shakllantirish orqali World Wide Webda ma'lumot qidirish imkonini beradi.

Qidiruv tizimining vazifasi ushbu so'rov uchun (kalit so'z yoki ibora) barcha hujjatlarni, sahifalarni, videolarni, ya'ni barcha tarkibni topishdir.

Eng yaxshi qidiruv tizimi nima? Google va Yandexdan boshqa muqobil variantlar bormi? Ingliz tilidagi manbalarni yoki, masalan, musiqani skanerlash uchun qaysi Internet qidiruvi ko'proq mos keladi? Aynan shu narsa maqolada muhokama qilinadi.

REYTING: BOZOR YETAKCHILARI

Agar biz butun dunyo haqida gapiradigan bo'lsak, unda "Google" - qidiruv eng mashhur qidiruv tizimidir. Korporatsiya bozorning deyarli 70% ni egallaydi. Reytingda ikkinchi o'rinni Bing egallagan (ulush - 12,26%). Baidu tizimi ikkinchi o'rin uchun kurashmoqda (2015-yil sentabr holatiga ko'ra 6,48%). Vaqti-vaqti bilan ular joylarini almashtiradilar.

Shunday qilib, masalan, 2014 yilda "kuchlar" boshqacha taqsimlandi: birinchi o'rinni Google - qidiruv 68,69% bilan, ikkinchi o'rinni Baidu (17,7%), uchinchi o'rinni bozor kapitallashuvi 6 ga teng bo'lgan Bing egalladi. 22%.

Ammo global ma'lumotlar juda umumlantirilgan. Eng yaxshi qidiruv tizimi nima?

Misol uchun, Xitoyda aholining juda oz qismi Google-ni skanerlaydi, ularning aksariyati mahalliy Soso tizimidan foydalanadi. Janubiy Koreyada aholining aksariyati

o'zlarining ishlanmalaridan - Naver Internet qidiruv tizimidan foydalanadilar. To'g'ri, so'nggi bir necha oy ichida ushbu tizimda so'rovlar soni tez kamayishni boshladi.

Yaponiya va Tayvanda foydalanuvchilar Yahoo!

Eng yaxshi qidiruv tizimi nima? Rossiyada qidiruv tizimlarining reytingi global reytingga umuman o'xshamaydi. Internetning rus tilida so'zlashuvchi segmentida bozor yetakchisi Yandex bo'lib, undan foydalanuvchilarning 55% dan ortig'i foydalanadi.

Ikkinchi o'rinda 37,6% ball bilan Google. LiveInternet xizmati ma'lumotlariga ko'ra, Butunjahon Internetda rus tilidagi qidiruv so'rovlarining qamrovi quyidagicha taqsimlangan:

1. Universal qidiruv tizimlari: Google (37,6%), Bing (0,3%), Yahoo! (0,1%).
2. Ingliz tilida so'zlashuvchi va xalqaro (masalan, AskJeeves).
3. Rus tilidagi qidiruv tizimlari: Yandex (56,2%), Mail (5,3%), Rambler (0,5%).

DuckDuckGo qidiruv tizimi bilan muqobil qidiruv tizimlari haqida gapirishni boshlashimiz kerak. Bu juda mashhur va keng tarqalgan ochiq kodli tizim. DuckDuckGo serverlari Amerika Qo'shma Shtatlarida joylashgan. Qidiruv natijalari juda keng, chunki tizim nafaqat o'zining algoritmlaridan, balki boshqa ba'zi manbalar natijalaridan, masalan, "Vikipediya", "Bing" qidiruv tizimi va Yahoo!

DuckDuckGo qidiruv tizimi foydalanuvchining shaxsiy ma'lumotlari, maxfiyligi va maxfiyligini maksimal darajada xavfsizligini ta'minlaydi. Tizim foydalanuvchilar haqida hech qanday ma'lumot to'plamaydi, tarixni saqlamaydi va cookie-fayllardan foydalanishni imkon qadar cheklaydi.

DuckDuckGo-dan farqi shundaki, bu tizim boshqa tizimlar kabi qidiruv natijalarini shaxsiylashtirmaydi. Masalan, "Google" yoki "Yandex" da foydalanuvchi faqat o'zining afzalliklariga mos keladigan ma'lumotlarni ko'radi. Ammo DuckDuckGo haqiqiy rasm yaratadi va sizga intruziv o'ziga xos reklamalardan xalos bo'lishga imkon beradi. Qidiruv xizmati chet tillarida ma'lumotni osongina qidiradi, Yandex va Google sukut bo'yicha, so'rov ingliz, nemis yoki boshqa tilda kiritilgan bo'lsa ham, rus tilidagi manbalarga ustunlik beradi.

Tizimda interfeysni sozlashingiz mumkin: ranglar sxemasini, shriftlarni, havolalarni va boshqa parametrlarni bir necha marta bosish orqali o'zgartirishingiz mumkin.

NOTEVIL

Bu anonim Tor tarmog'ini qidiradigan tizim. Qidiruv tizimi xuddi shu nomdagi brauzerda oldindan o'rnatilgan. Nima uchun notEvil yaxshiroq? U Google yoki Yandex qidiruv tizimi yetib bora olmaydigan joyga "ketadi". Umuman olganda, Tor tarmog'ida "muntazam" (qonunga bo'ysunuvchi) Internetda tashrif buyurib bo'lmaydigan juda ko'p resurslar mavjud. Bu tarmoq ichidagi o'ziga xos ijtimoiy platformalar, ommaviy axborot vositalari, bloglar, savdo markazlari, forumlar, kutubxonalar va boshqalarga ega saytning bir turi.

Aytgancha, notEvil bu turdagi yagona qidiruv tizimi emas. Xuddi shu Tor brauzerida sukut bo'yicha mavjud bo'lgan Look ham mavjud va TORCH anonim internetdagi eng qadimgi qidiruv tizimlaridan biridir.

Shunday qilib, bunday qidiruv dvigateli manfaatlar ma'lumotlarini topish uchun hech narsa emas va odatda uni ishlatish, nimanidir bilib, biror narsani o'rganish yoki o'zingiz uchun to'g'ri xulosa qilish uchun mutlaqo bepul. Matnni olish kerak emas, siz faqat sizning so'rovingizni berishingiz kerak va mikrofon kirish qurilmasi bu erda. Bularning barchasi Internetda qidirish texnologiyalarining doimiy rivojlanishi va ularga ehtiyoj.

Qidiruv tizimlari Internetdagi eng mashhur saytlar hisoblanadi. Bu ajablanarli emas, chunki tarmoqda biron bir narsani topish uchun siz qidiruv xizmatlaridan foydalanishingiz kerak.